

6) PRINCÍP SOLIDARITY

... alebo o tom, čo je vlastne v samej podstate rodiny, štátu, ale aj Cirkvi, samého Neba.

BOŽIE SLOVO:

(Lk 16, 19-26)

Čítanie zo sv. evanjelia podľa Lukáša: *Bol istý bohatý človek. Obliekal sa do purpuru a kmentu a deň čo deň prepychovo hodoval. ²⁰ Pri jeho bráne lihal akýsi žobrák, menom Lazár, plný vredov. ²¹ Túžil nasýtiť sa z toho, čo padalo z boháčovho stola, a len psy prichádzali a lízali mu vredy. ²² Keď žobrák umrel, anjeli ho zanesli do Abrahámovho lona. Zomrel aj boháč a pochovali ho. ²³ A keď v pekle v mukách pozdvihol oči, zďaleka videl Abraháma a Lazára v jeho lone. ²⁴ I zvolal: "Otec Abrahám, zľutuj sa nado mnou a pošli Lazára, nech si namočí aspoň koniec prsta vo vode a zvlaží mi jazyk, lebo sa hrozne trápim v tomto plameni!" ²⁵ No Abrahám povedal: "Synu, spomeň si, že si dostal všetko dobré za svojho života a Lazár zasa iba zlé. Teraz sa on tu teší a ty sa trápiš. ²⁶ A okrem toho je medzi nami a vami veľká priepasť, takže nik - čo ako by chcel - nemôže prejsť odtiaľto k vám ani odtiaľ prekročiť k nám." Počuli sme Božie slovo.*

KATECHÉZKA

(porov. www.inky.sk, úvahy/katechézy č. 803, 810)

Dnes začneme pre zmenu od Božieho slova v úvode katechézky. Krátky slovník slovenského jazyku opisuje solidaritu ako „vzájomná (mravná) podpora, súdržnosť“. Toto je základ každého ľudského spoločenstva, od rodiny cez štát až po Cirkev a Nebo. Áno, aj Nebo. Aj Boh je solidárny s človekom, ako túto Božiu solidaritu opisuje aj tento liturgický text zo štvrtej eucharistickej modlitby: „Človeka si stvoril na svoj obraz a dal si mu na starosť celý svet, aby vládol nad všetkým tvorstvom a slúžil iba tebe, svojmu Stvoriteľovi. A keď pre svoju neposlušnosť stratil tvoje priateľstvo, neponechal si ho v moci smrti, ale milosrdne si pomáhal všetkým, aby ťa hľadali a našli. Viac ráz si ľuďom ponúkol zmluvu a ústami prorokov si ich povzbudzoval, aby očakávali spásu. Aby uskutočnil tvoj večný plán spásy, sám seba vydal na smrť a svojím zmŕtvychvstaním premohol smrť a obnovil život.“ Boh bol a je solidárny s človekom, nenecháva ho, neopúšťa, ale aj za cenu obety vtelenia, smrti na kríži, vytrpenia všetkého zla a všetkých hriechov a utrpenia každého jedného človeka sa bije ako „Lev z Júdovho kmeňa“ (Zjv 5, 5) za človeka, aby ho „vytrhol z moci tmy a preniesol do kráľovstva svojho milovaného Syna“ (Kol 1, 13). Nerobí tak náhodne ani mimoriadne, pretože táto solidarita Boha s človekom má pôvod v solidarite, zdieľaní všetkého Otca i Syna v Duchu Svätom v Jednote Trojice. Dá sa povedať, že Trojica je *dokonalá solidárnosť*. A tak je aj Nebo. Aj preto pozvanie do Neba je pozvaním k dokonalosti v láske, ktorá je v praxi *solidárna*. Tak nás to učí Ján Evanjelista: „My vieme, že sme prešli zo smrti do života, lebo milujeme bratov. Kto nemiluje, ostáva v smrti. Čo je láska, poznali sme z toho, že on položil za nás svoj život. Aj my sme povinní dávať život za bratov. Ak má niekto pozemský majetok a vidí brata v núdzi, a srdce si pred ním zatvorí, ako v ňom môže ostávať Božia láska? Deti moje, nemilujme len slovom a jazykom, ale skutkom a pravdou“ (1 Jn 3, 14.16-18). Tak k tomu pozýva aj zmienená štvrtá eucharistická modlitba: „Aby sme už nežili len sebe samým, ale jemu, ktorý za nás umrel a vstal z mŕtvych, od teba, Otče, poslal ako prvý dar veriacim Duchu Svätého. Daj, nech všetkých, čo budú mať účasť na tomto jednom chlebe a jednom kalichu, Duch Svätý združí v jedno telo, aby sa v Kristovi stali živou obetou na tvoju chválu a slávu.“ Boháč z dnešného podobenstva ostal zatratený práve preto, že nebol solidárny. Práve v tom spočíva tá veľká a neprekonateľná priepasť: ako by mohol žiť vo svete dokonalej solidárnej lásky človek, ktorý sám nie je solidárnosti schopný, nerozumie jej, pohŕda ňou?

Neprekvapuje, že aj vo svetskej spoločnosti je solidárnosť základom jej jestvovania. O. Maloney k tomu píše: „*Katolícka sociálna náuka hlása, že kdekoľvek žijeme, sme opatrovatelmi našich bratov a sestier. Sme jedna ľudská rodina. . . Naučiť sa praktizovať čnosť solidarity znamená naučiť sa, že "milovať nášho bližného" má globálny rozmer vo vzájomne závislom svete. "Princíp solidarity vedie k voľbe, ktorá bude podporovať a ochraňovať spoločné dobro. Solidarita nás jednoducho vyzýva reagovať nielen na nešťastia jednotlivca; ale aj ku riešeniam, ktoré volajú po spravodlivejších sociálnych štruktúrach. Z tohoto dôvodu nás dnes Cirkev často vyzýva, aby sme sa zaoberali nielen charitatívnymi aktivitami, ale aby sme pracovali aj v prospech sociálnej spravodlivosti.*“

Čo iné je rodina, štát, než spoločenstvo, kde sa ľudia *starajú jeden o druhého* a záleží im na *spoločnom dobre*? Aký zmysel má tvoriť nejaké „spoločenstvo“, ak si nemienime pomáhať v núdzi, navzájom sa brániť pred agresormi a zločincami, navzájom sa podporovať a pomáhať si na svojej ceste životom a za svojimi cieľmi? Takéto spoločenstvo by nemalo žiaden zmysel, že? Solidarita – stelesnená od charity a sociálnej pomoci, ktoré sme spomínali minule, až po deľbu práce, skladanie sa na verejne prospešné veci ako sú verejná doprava, školstvo, zdravotníctvo, kultúra, náboženstvo (veru, aj to sem patrí) alebo aj šport zo spoločných daní, spoločná obrana proti prípadným nepriateľom – je základom fungovania štátu. V okamihu, keď sa táto solidarita začne rozpadáť, rozpadá sa aj spoločnosť a mení sa na ring rôznych súperiacich oligarchov, mafianov, bujnie klientelizmus, korupcia a väčšina obyvateľstva trpí – aj preto, že nedokáže solidárne a jednotne voči podobným neudom vystúpiť. Nedostatok solidarity tak ničí spoločnosť hneď dvojnásobne! Pravdou totiž je, že ak prosperuje *spoločnosť*, prosperujú spoločne s ňou *všetci*. V minulosti sme to videli na rozdelenom svete. Na Západe, kde vládla sloboda a solidarita, sa aj bežný obyvateľ mal lepšie a žil šťastnejšie a spokojnejšie, než nejaký vyššie postavený *aparátčik* v „socialistickom tábore“, kde aj tí „hore“ nakoniec doplácali na nedostatok slobody, solidarity a ignorovanie spoločného dobra pre všetkých.

NA ZAMYSLENIE:

Pápežská rada pre spravodlivosť a pokoj k solidarite hovorí: „*Solidarita kladie mimoriadne dôraz na vnútornú hodnotu spoločenských vzťahov ľudskej osoby, na rovnosť všetkých v dôstojnosti a právach, na spoločné kráčanie ľudí a národov k stále viac presvedčivej jednote. Ešte nikdy nebolo rozšírené tak ako dnes vedomie väzby vzájomnej závislosti medzi ľuďmi a národmi, ktoré sa prejavuje na akejkolvek úrovni. Nesmierne rýchly rast komunikačných ciest a prostriedkov „v reálnom čase“, ako sú telematy, neobyčajný rozvoj informatiky, rastúca intenzita obchodných výmen a informácií po prvý raz od začiatku dejín ľudstva svedčia, že je možné aspoň technicky nadviazať vzťahy aj medzi veľmi vzdialenými alebo neznámymi osobami.*“ (KSNC 192). Dnešný svet je globálny a previazaný. Nikto už viac nemôže existovať oddelený od zvyšku ľudskej spoločnosti – ilustráciou môžu byť aj rôzne sankcie, ktoré obmedzujú účasť niektorých štátov na tomto svetovom spoločenstve a ktoré sa dnes ukazujú ako mocná zbraň. Pár sto rokov dozadu by nemali prakticky žiadnu účinnosť. Dnes je svet iný.

Zasadzovať sa za solidaritu znamená porozumieť, že spolupráca, solidarita a sledovanie spoločného obojstranného dobra je pre všetky strany výhodnejšie, než opak. Konflikt na Ukrajine nám ukazuje oboje: že vojna ako opak solidarity prináša nakoniec všetkým len smrť, utrpenie a biedu. Ale aj to, že vďaka solidarite sa môže slabší ubrániť a nakoniec vyjsť z konfliktu ako víťaz a rýchlejšie a ľahšie prekonať skazu spôsobenú agresorom. Práve solidarita a jej výhody sú v pozadí snáh krajín stať sa členmi EÚ alebo aspoň NATO.

Pre nás, kresťanov, to znamená okrem iného aj podporovať kultúru *vzájomného bratstva* a vedomia spolupatričnosti medzi všetkými národmi a všetkými ľuďmi celého sveta. A, samozrejme, aj v našom vchode, našej ulici, našej obci či meste. V národe. Podporovať aj v politike ľudí, ktorí zdieľajú túto ideu, ktorí stoja na strane solidarity a sú pripravení tak aj konať a osvedčili sa v tom – namiesto úzkoprsého sebeckva *boháča z podobenstva*, závidi, nepriateľstva.

OTÁZKY:

< Ako napomáhame atmosfére i politike bratstva a solidarity v spoločnosti – ako jednotlivci (voliči) aj ako farnosť? Sme vôbec ako farnosť solidárni – ako a nakolko? >